

Az Illiász és az Odüsszeia

Az Illiász embereszménye:

-főhőse: **Akhilleusz**

•jellemzői: **bátorság, legyőzhetetlen vitézi erő, isteni származás + sors látásának és vállalásának tudatossága**

-a **hősi halállal megszerzendő hírnevet** választja, a hosszú békés és névtelen élet helyett

EZ a Homéroszi-kor nemesség ideálja

→történelmi háttér: arisztokrácia ekkor háborús csatározásokkal igyekszik vagyonát nagyobbítani

→ennek velejárója a vitézi büszkeség(Akhilleusz felháborodása jogos elvett zsákmánya miatt, de a harag túllépte a megengedett mértéket és önzéssé vált)

-az eposz egyetlen fejlődő jelleme: Akhilleusz

→képes a megtisztulásra!

-istenek szerepe: **mindent az istenek irányítanak** (Patrokosz halála sem Hektór műve egyedül)

Az Odüsszeia

-hőse: **Odüsszeusz**

-témája: Odüsszeusz viszontagságos hazatérése

-ideje: **40 nap** (melyben 10 év történetét meséli el de egyetlen eseménysort választ: Odüsszeusz hazatérését)

-később keletkezhetett, mint az Illiász (szerzője jól ismerte a korábbi művet)

-**24 énekre** tagolódik

-a legfőbb **érték az élet** (hírnév helyett)

→ennek oka a más történelmi helyzet: meginduló árutermelés, kereskedelem→más értékek kerültek a központba: **kezdeményezés, találékonyság**

TEHÁT: Odüsszeia embereszménye: **sokat tapasztalt hős, bölcs, leleményes ember**

-**istenek szerepe is korlátozott** (az emberek sorsát nem kizárólag az istenek irányítják)

„önnön buta vétkeikért odavesztek a társak”

Szerkezet:

-jóval bonyolultabb, mint az Illiászé (egy szálon fut és kronologikus)

-I-IV. ének

- Ithaka,Pülosz,Spárta- Télemakhosz története (feleségének hűsége,fia felnőtté válik, otthona)

-V-VIII. Ogügié szigete (egyazon időben az I-IV énekkel)

-IX-XII. ének

- Odüsszeusz elmeséli kalandjait

- IX-XII. ének

- jelen idejű elbeszélés megszakad,megkezdődik a múlt elbeszlésése

- a hős meséli el a történeteket E/1

- lényeges szerepe van ezeknek a részeknek

- alátámasztja Odüsszeusz sokrétűségét és azt,hogy a társak saját hibájukból estek el

- 10 kalandon esik át hazafelé

- 1) kikón nép városát feldúlják-kapzsóság miatt sokan odavesznek

- 2) lótszevők szigete: három társ nem akar eljönni, mert megkóstolta a lótszt(mámor)

- 3) küklpszok szigete

kíváncsiság, tudásvágy

barbár, törvénynélküli világ bemutatása

- 4) Aiolosz nevű sziget (szelek isten börtömlőben rossz szeleket ad,de a társak kapzsiságból kinyitják)

- 5) emberevő óriások

- 6) Kirké istennő szigete

- 7) Alvilág –Anyjával és Agamemnónnal való találkozás,Teiresziász jóslata

- 8) Szirének

- 9) Szkülla

- 10) Héliosz barmainak megevése

XIII.- XXIV ének

- jelen idő (phaiákoktól búcsúzik)

- két cselekményszál összekapcsolódik

- Ithaka, leszámolás a kérőkkel

Odüsszeusz alakja

- Az Odüsszeia világképe és embereszménye eltér az Iliászétól.
- Hírnévvel szerzett dicsőség helyébe az élet lép
- Új történelmi korszak-társadalmi változások-az eszmény megváltozása vallott nézetek összessége.
- Odüsszeusz: kiváló harcos, legfőbb erénye az okosság, az igazságosság, a minden tudatos megismerésének szomjúsága, a kompromisszumokra való képesség, a tapasztalat szülte óvatosság, a cselekedetek következményeinek latolgatása.
- Az Odüsszeusz embereszménye tehát nem a bátor ember hanem a sokat tapasztalt, bölcs, leleményes, politikus ember.
- Végtelen kíváncsisága és az ismeretlen megismerése iránti olthatatlan vágya sodorja a veszedelmes kalandokba.
- Emberi, mert nem tökéletes, de meg tudja fékezni magát és ártó szenvedélyeit.
- Katonai vitézsége mellett „polgári” erényei is vannak: kitűnő mesterember és ért a hajózáshoz is.
- Társai életét meg szeretne volna menteni, azok egyik része véletlen, másik része pedig saját hibája miatt pusztult el.

Iliász és Odüsszeia elemzése és összehasonlítása:

	<u>Iliász</u>	<u>Odüsszeia</u>
<u>Téma:</u>	- trójai-görög háború 52 napja, („népek sorsát eldöntő csata”)	- Odüsszeusz bolyongása és hazatérése (1 emberről szól)
<u>Tér:</u>	- Trója – Trója falai mellett	- sokkal több helyszín, nagyrésztük fikatív (Alvilág, Ogügie stb.)
<u>Idő:</u>	- A jelen a domináns - A trójai-görög háború 10. évének 52 napja	- a múlt idő dominál, 20 éve volt otthon (Ogügieig múlt idő) - a trójai háború után 10. év 40 napja a jelen idő
<u>Szerkezet:</u>	- egyenes vonalú (lineáris) - kronologikus (időrendben) - 1 fő szál: Agamemnon és Achilleus viszállya + epizódok: (késlelteti, megszakítja a cselekménysort, akár el is hagyható. Megszakítja a cselekmény előrehaladását. Mellékkörülményre mutathat rá, elmélyíti a főhős jellemét.) - Achilleus pajzsa (epizód)	- több szálon fut - ’in medias res’ kezdet - Ogügieig múlt idő <u>1. szál:</u> - I-IV. ének: Thélemakhosz útja (Pülosz-Nesztor, Spárta-Menelaosz) <u>2. szál:</u> - V-VIII. ének: Odüsszeusz útja

		Ogügetől a phaiákokhoz <u>Összekapcsolódás:</u> - IX-XII. ének: Odüsszeusz elmeséli kalandjait <u>Ithaka:</u> XIII-XXIV. ének																		
<u>Embereszmény:</u>	<u>Achilleus</u> - számára az igazi érték a dicsőség, ezért választja a rövid, de dicső életet - számára az igazi erények: bátorság, hősiesség → arisztokratikus embereszmény	<u>Odüsszeusz</u> - a legfőbb érték az élet - polisz-polgárság embereszménye																		
<u>Istenek szerepe:</u>	<table><tr><td colspan="2">- erősen beleavatkoznak a cselekménymenetbe, az ember az Isten játékszere lesz</td></tr><tr><td><u>görög oldal</u></td><td><u>trójai oldal</u></td></tr><tr><td>Héra</td><td>Aphrodité</td></tr><tr><td>Pallasz Athéné</td><td>Phoibosz Apollón</td></tr><tr><td>Hephaisztosz</td><td>Artemisz</td></tr><tr><td>Poszeidon</td><td></td></tr><tr><td colspan="2">Zeusz</td></tr></table>	- erősen beleavatkoznak a cselekménymenetbe, az ember az Isten játékszere lesz		<u>görög oldal</u>	<u>trójai oldal</u>	Héra	Aphrodité	Pallasz Athéné	Phoibosz Apollón	Hephaisztosz	Artemisz	Poszeidon		Zeusz		<table><tr><td>- itt már nem lesz az ember az istenek játékszere</td></tr><tr><td>- az istenek hagyják, hogy az emberek saját maguk irányítsák sorsukat</td></tr><tr><td>- csak néha avatkoznak bele</td></tr><tr><td> Pallasz Athéné segíti Odüsszeuszt, Poszeidon, Hermész</td></tr></table>	- itt már nem lesz az ember az istenek játékszere	- az istenek hagyják, hogy az emberek saját maguk irányítsák sorsukat	- csak néha avatkoznak bele	 Pallasz Athéné segíti Odüsszeuszt, Poszeidon, Hermész
- erősen beleavatkoznak a cselekménymenetbe, az ember az Isten játékszere lesz																				
<u>görög oldal</u>	<u>trójai oldal</u>																			
Héra	Aphrodité																			
Pallasz Athéné	Phoibosz Apollón																			
Hephaisztosz	Artemisz																			
Poszeidon																				
Zeusz																				
- itt már nem lesz az ember az istenek játékszere																				
- az istenek hagyják, hogy az emberek saját maguk irányítsák sorsukat																				
- csak néha avatkoznak bele																				
 Pallasz Athéné segíti Odüsszeuszt, Poszeidon, Hermész																				
<u>Keletkezése:</u>	Kr. e. VIII. században	Kr. e. VI. században																		